

ĐỆ TỬ QUY VÀ TU HỌC PHẬT PHÁP

Giám định Lão Pháp Sư Tịnh Không

Chủ giảng thầy Thái Lễ Húc

Giảng từ ngày 6/3/2005 đến ngày 13/03/2005 tại Tịnh Tông Học Hội Australia

TẬP 27

Kính thưa sư trưởng, kính thưa chư vị pháp sư, chư vị đồng tu, A Di Đà Phật!

Hôm qua chúng ta học tới câu:

“Nghe lỗi giận - nghe khen vui - bạn xấu đến - bạn hiền đi; Nghe khen sợ - nghe lỗi vui - người hiền lương - dân gần gũi”

Khi chúng ta “nghe lỗi vui”, chúng ta khiêm tốn tiếp nhận lời khuyên của người khác, khiêm tốn ắt có tâm rộng lượng tiếp nhận lời dạy của người khác, có được lợi ích vô cùng, những bạn đồng đạo mang lại cho chúng ta rất nhiều sự nhắc nhở và hỗ trợ, cho nên *“quẻ Khiêm, sáu hào đều cát tường”*. “Nghe khen sợ”, tại sao nghe khen lại sợ? Bởi vì một sự việc muốn thành tựu chắc chắn không phải chỉ dựa vào một nhân tố hay một con người mà thành công. **Khi chúng ta làm xong việc, nhất định phải nhớ tới sự giúp đỡ của mọi người, “nhường công lao cho đại chúng”, mà nhường là từ trọng tâm hiểu rõ được chân tướng sự thật.**

Giống như tôi cùng cô Dương tới Hải Khẩu phổ biến văn hóa truyền thống, tại sao mọi việc lại có thể thuận lợi như vậy? Nguyên nhân chủ yếu là nhờ vào sự gia trì của chư Phật – Bồ Tát và các vị Thánh Hiền xưa, còn có uy đức của sư trưởng. Bởi vì ở đại lục đã có rất nhiều người nghe sư trưởng giảng kinh, khi họ biết được chúng tôi là đệ tử của sư trưởng, mọi người đều tận tâm tận lực tới giúp đỡ. Ngoài rất nhiều nhân tố ảnh hưởng tới chuyện này, còn có những người bạn mỗi lần tới nghe giảng, tới tham dự khóa học cũng đang thành tựu sự việc này. Lúc đầu chúng tôi mới giảng bài, có khoảng mười hai mươi người tới nghe, số lượng không nhiều. Có bạn từ lần đầu tiên tới nghe giảng xong, sau đó chưa từng nghỉ buổi nào, ánh mắt chuyên tâm của bạn, ánh mắt từ bi của bạn đã mang lại khích lệ rất lớn khi chúng tôi đứng trên bục giảng. Nhờ vào sự ủng hộ của những người bạn này, chúng tôi mới có thể càng ngày càng giảng tốt hơn. Mà trong quá trình này còn có rất nhiều người tốt không ngừng hỗ trợ, không ngừng khích lệ, cho nên đó thực sự là công lao của đại chúng.

Càng quan trọng hơn là chúng tôi cũng thấp thỏm lo sợ, “như đi bên mép vực sâu, như giẫm trên băng mỏng”, bởi vì nếu chính mình gây ra lỗi lầm, sanh tâm cống cao ngã mạn thì có thể sẽ làm hỏng đại sự quan trọng này, như vậy thì thật hổ thẹn với tổ tiên, hổ thẹn với con cháu đời sau. **Chúng ta phải duy trì sự khiêm tốn, quan trọng hơn nữa là phải cẩn thận, “không thể vừa lòng tất cả mọi người, nhưng mong là không thẹn với lòng”.** Cho nên luôn phải cảnh giác, không thể sanh ra thái độ hoặc tâm cảnh không tốt.

Chúng ta vô cùng biết ơn khi bạn đồng tu chỉ bảo, nhưng mà lỗi lầm của một người có phải là cứ đợi đến khi có người chỉ ra mới cảnh giác được không? Tình huống như vậy thì chúng ta đã chậm một nhịp rồi, **trạng thái tốt nhất đó là khi suy nghĩ của chúng ta sai, khi lời nói hành vi sai, chính mình phải cảm nhận được ngay lập tức. Chỗ tu hành đặc lực không phải là sợ niệm khởi mà là sợ giác chậm, mà công phu này phải dựa vào chính mình.** Chúng ta làm thế nào đạt được không sợ niệm khởi, chỉ sợ giác chậm? **Phải tuân theo lời dạy của đức Phật, nhất định phải đọc tụng thọ trì, rồi còn diễn thuyết cho người.** Chúng ta đọc tụng thọ trì thì mới có thể lãnh hội vào trong tâm, khi cảm thấy không nên nói ra câu này, mới đến cửa miệng thì đột nhiên nhớ tới kinh điển, trong đầu chúng ta nhớ đến câu “*Người có lỗi - chớ vạch trần - việc riêng người - chớ nói truyền*”. Đang muốn nói ra thì dừng lại, như vậy sẽ có chỗ đặc lực. Cho nên tự mình phát hiện lỗi lầm rất quan trọng.

Khi chúng ta không ngừng nâng cao công phu niệm Phật của chính mình, đó là phương pháp có hiệu quả nhất. Bởi vì niệm tới mức trong lòng thanh tịnh, cũng giống như một hồ nước vậy, khi khởi lên ý nghĩ không tốt, lời nói không tốt, ngay lập tức trong lòng cảm thấy không thoải mái, cảm thấy khó chịu. Có tính cảnh giác như vậy, chúng ta sẽ mau chóng đề khởi câu Phật hiệu, nhờ đó chuyển hóa ý niệm sai lầm. Cho nên bình thường cũng phải giống như đang chiến đấu, đi đứng nằm ngồi nhất định phải luyện công phu cho tốt, nâng cao cảnh giới. Chúng ta cùng đọc câu tiếp theo:

“Lỗi vô ý - gọi là sai - lỗi cố ý - gọi là tội; Biết sửa lỗi - không còn lỗi - nếu che giấu - lỗi chồng thêm”.

“*Lỗi vô ý - gọi là sai*”, khi chúng ta không cố ý nhưng lại làm chướng ngại người khác, đây “gọi là sai”. Ví dụ như có lúc gặp được bạn thân, vui vẻ quá nên quên mất, đi thành hàng ngang trên đường, khiến người đi phía sau không tiện để vượt qua. Cho nên khi chúng ta đặc ý quên mất hành vi của chính mình thì dễ làm ra “lỗi vô ý”.

Có một người đọc sách tên là Vệ Trọng Đạt, một lần ông có cơ hội đến âm phủ, Diêm Vương bảo quân lính đem việc thiện và việc ác của Vệ Trọng Đạt ra cân thử xem. Việc ác của Vệ Trọng Đạt nhiều tới mức chất đầy một căn phòng, chính ông nhìn thấy cũng giật mình, ông nói: tôi mới bốn mươi tuổi, tại sao lại nhiều việc ác như vậy? Diêm Vương nói với ông: khởi tâm động niệm chính là ác, không phải đợi đến khi làm mới là ác, cho nên việc ác ghi lại mới nhiều như vậy. **Chúng ta phải hiểu được, khởi tâm động niệm sai thì dưới cõi âm cũng ghi chép lại, đó là lý do tại sao tu hành phải tu từ khởi tâm động niệm, điều này rất quan trọng.** Việc thiện của Vệ Trọng Đạt chỉ có một quyển, to cỡ chiếc đĩa, lấy ra cân thì việc ác nhiều chất đầy một căn phòng lại nhẹ hơn việc thiện nho nhỏ, không ngờ việc thiện lại nặng hơn. Vệ Trọng Đạt cũng rất kinh ngạc, rốt cuộc trong đó ghi chép điều gì? Ông đã làm chuyện gì mà mang lại sức mạnh lớn như vậy? Sau đó mở ra xem, bởi vì vua muốn xây núi xây cầu cho mình, ông khuyên vua nếu làm như vậy sẽ hao người tốn của. Vệ Trọng Đạt nói: nhưng mà hoàng thượng không hề tiếp nhận ý kiến của tôi, tại sao lại có sức mạnh lớn như vậy? Diêm Vương nói với ông: bởi vì suy nghĩ này của ông là suy nghĩ cho hàng ngàn hàng vạn bá tánh, cho nên sức mạnh của việc thiện này rất lớn.

Từ câu chuyện này chúng ta cũng hiểu được, **việc luôn quan sát tâm mình rất quan trọng.** Thường xuyên quán chiếu khởi tâm động niệm của chính mình, một khi có sai lệch thì phải điều chỉnh ngay lập tức, như vậy sẽ không gây ra “lỗi vô ý”. Ngoài ra còn có một điểm quan trọng đó là chỉ cần chúng ta luôn suy nghĩ cho chúng sanh, suy nghĩ cho mọi người, đời này của chúng ta có thể tích lũy công đức. Đương nhiên khi chúng ta tích lũy rất nhiều công đức thì phải buông xả, có được thì cũng phải biết buông được, càng buông xả thì càng có được. Bởi vì chúng sanh muốn tu hành cũng phải có phước báo, khi chúng sanh không có phước báo thì muốn tu hành rất khó, có câu **“giàu sang khó tu đạo, nghèo cùng khó tu đạo”**, khi chúng ta có phước báo mà có thể chia sẻ với chúng sanh, cũng là thành tựu cơ duyên tu học của họ. **Cho nên một người phải phước huệ song tu, phước đức viên mãn.**

“Lỗi cố ý - gọi là tội”. Chúng ta biết rằng chuyện này không đúng, nhưng vẫn làm, như vậy thì tội nặng gấp đôi. Con người hiện nay có hiện tượng như vậy không? Rõ ràng biết rằng vượt đèn đỏ là không đúng, nhưng mà vẫn vượt, người bên cạnh nói sao anh lại vượt đèn đỏ. Họ sẽ nói thế nào? Người khác cũng làm như vậy mà. Suy nghĩ sửa sai của con người hiện nay không đủ mạnh, năng lực che đậy lỗi lầm,

viện có thì lại rất mạnh. Tôi nhìn ra được chuyện này từ học sinh của mình, ví dụ như một em học sinh xảy ra xung đột với bạn bè, hai bên đánh lộn, tôi gọi em ấy tới hỏi: *tại sao em đánh người?* Học sinh trả lời như thế nào? *Thưa thầy, bạn ấy cũng vậy!* Bạn không được để chúng đánh lạc hướng, tôi nhìn chăm chăm vào em, rất nghiêm túc nói: *thầy hỏi em điều gì?* Ngay lập tức em ấy biết được không để gì bắt nạt tôi, lúc đó mới quay trở lại nghĩ tới mình sai ở chỗ nào, em liền cúi đầu xuống. Từ nhỏ phải chỉ dạy con trẻ đừng cảm thừa nhận sai lầm?

Chúng ta cũng thấy rất nhiều nơi treo biển ghi rằng “vui lòng không xả rác”, viết thì viết như vậy nhưng rác thì vẫn xả. Thời đại này chúng ta phải làm chuyện ngược với mọi người, người khác vong ân phụ nghĩa, chúng ta phải tri ân báo ân; người khác xả rác lung tung, chúng ta phải đi nhặt. Thời đại này muốn dùng lời nói để khuyên người khác thì rất khó, nhất định phải dùng hành động để khuyên. Có một lần tôi cùng vài người bạn đi leo núi, đi leo núi Nam Sơn của Thẩm Quyến, vừa leo vừa nhặt rác. Trong lúc nhặt có một số du khách thấy chúng tôi đi qua, họ còn lẩm bẩm nói: những người này là người tốt. Trong vô hình họ càng có lòng tin với xã hội này nhiều hơn. Lần đó có một vị trưởng bối 70 tuổi đi cùng chúng tôi, cụ nhặt rác rất vui vẻ. Tôi nhớ khi cụ nhìn thấy một chiếc giày, chiếc giày này bị vùi trong đất, chỉ lộ một phần ba ra bên ngoài, cụ còn đào đất lên để lấy chiếc giày ra, nhặt sạch sẽ rác. Cụ cũng giống như một đứa trẻ vậy, chúng tôi nhìn thấy rất cảm động, cũng cảm thấy phải noi theo cụ. Nhặt đến chỗ chúng tôi đậu xe, cụ vẫn chưa muốn ngừng lại, tiếp tục đi về phía trước, tiếp tục nhặt rác, nhặt ra tới đường cái, đứng đó đợi chúng tôi lái xe tới.

Đối với “lỗi cố ý”, chúng ta cũng không nên phê phán quá nghiêm khắc, quan trọng hơn là phải từng bước dẫn dắt. Tôi có quen một thầy giáo, thầy đứng ở cổng trường đợi con tan học, cổng trường có rất nhiều rác, thầy liên tục mình nhặt. Lần đầu tiên thầy nhặt thì xuất hiện tình cảnh như thế nào? Tất cả các phụ huynh đều nhìn chăm chăm thầy, cảm thấy người này thật kì lạ. Nhưng mà tâm của thầy là tâm không mong cầu, cũng không quan tâm người khác dùng ánh mắt như thế nào để nhìn mình. Cho nên lần thứ hai, lần thứ ba thầy vẫn tiếp tục âm thầm nhặt. Sau khi thầy nhặt được một tuần thì tình hình thay đổi, các phụ huynh khác cũng nhặt cùng thầy. Phụ huynh nhặt rác thì ai sẽ giúp đỡ? Con trẻ cũng tới cùng nhặt. Khi chúng ta nhặt rác, tất cả mọi người nhìn thấy đều lưu lại trong tâm họ, tôi không dám bảo đảm sau này họ sẽ nhặt rác, bởi vì rất nhiều người làm bất kì chuyện gì đều suy nghĩ tới suy

ngĩ lui, “mình mà đi nhặt rác như vậy, người khác liệu có cảm thấy mình rất kì lạ không?”. Nhưng mà ít ra sau này khi họ định xả rác thì sẽ nhớ tới hình ảnh này, nhờ đó sẽ ngăn họ không xả rác nữa.

Tôi nhớ khi còn học cấp 2, kí ức rất sâu sắc, thầy hiệu trưởng trường tôi, hôm đó nghỉ lễ, trong trường không có ai, lúc đó tôi có việc đến trường, nhìn thấy hiệu trưởng đang cúi người nhặt rác trong sân trường. Tôi đứng sau lưng thầy, thầy không hề biết sau lưng có người, nhưng mà hành động của thầy đã ảnh hưởng tôi cả một đời, đời này của tôi còn dám xả rác nữa không? Không dám. Thứ nhất là thầy hiệu trưởng làm tôi cảm động, thứ hai là nếu như tôi còn xả rác thì thật có lỗi với sự dạy bảo của thầy hiệu trưởng. Có một trường học mở cuộc họp, bởi vì sân trường quá dơ, học sinh xả rác bừa bãi, hiệu trưởng vào các giáo viên mở cuộc họp để thảo luận xem dùng phương pháp gì để cải thiện tình hình này. Mọi người giúp đỡ họ một chút, dùng phương pháp gì? Nếu như hôm đó hiệu trưởng dẫn đầu đi nhặt rác, vậy thì học sinh sẽ được chơi rất vui vẻ. Cho nên **phương pháp giáo dục ít tốn sức nhất đó là trên làm dưới noi theo.**

Tại sao hiệu quả của việc phổ biến giáo dục kinh điển không cao? Bởi vì nhận thức ban đầu không đúng, đều nghĩ là để cho ai học? Để cho các em nhỏ học là được. Người lớn không học tốt thì trẻ nhỏ làm sao học tốt được? Làm được rồi mới gọi là Thánh nhân; nói rồi mới làm được thì gọi là Hiền nhân; nói rồi mà làm không được thì là lừa người. Người lớn không làm thì mỗi ngày con trẻ đều nghĩ: chính ba mẹ còn không làm được, ba mẹ lừa con. Trong lòng chúng không phục, làm sao có thể nuôi dưỡng cái gốc đức hạnh của chúng được chứ? Chúng tôi tới Hải Khẩu, khóa học của con trẻ chỉ là thứ yếu, quan trọng nhất là khóa học của phụ huynh và giáo viên, tuyệt đối không được dùng. Kể cả ăn Tết cũng không nghỉ học, tiếp tục mở lớp để huấn tập.

“*Lỗi cố ý - gọi là tội*”, chúng ta chỉ cần hiểu được đó là sai lầm thì tuyệt đối không được tái phạm. Nếu như thường làm chuyện như vậy, trong lòng sẽ cảm thấy rất bất an, rất không thoải mái, sẽ ảnh hưởng đến tâm thanh tịnh của chúng ta, vì vậy không nên vì niềm vui nhất thời. Tôi nhớ có một lần ba tôi lái xe, câu ba tôi thường nói nhất là: có nhanh hơn thì cũng không nhanh hơn được năm phút. Có cha làm tấm gương, con cái sẽ học theo, chúng tôi lái xe sẽ không chạy nhanh. Cha tôi lái xe cũng không bấm còi, cho nên trên làm dưới noi theo, chúng tôi cũng không có thói quen bấm còi, “*Vén rèm cửa - chớ ra tiếng*”, ảnh hưởng đến sự yên tĩnh của người khác

thì không thể làm. Khi chúng ta lái xe, cũng cố gắng không bấm còi lung tung, sẽ làm nhiều người giật mình. Cho nên bạn không bấm còi linh tinh cũng là đang thực hành Thập Thiện Nghiệp Đạo, không làm chúng sanh phiền não. Giống như buổi tối lái xe trở về nhà, nếu như cả con phố đã ngủ hết rồi thì chúng ta phải mau chóng tắt máy, để tránh làm mất sự yên tĩnh của hàng xóm. Còn có khi đãi tiệc, nếu như con cái của bạn thi đậu đại học, có nên đốt pháo không? Cho dù muốn đốt cũng phải biết chọn thời gian. Khi con người đắc ý thì thường quên mất hình ảnh của mình, tôi nhớ có một lần có người vừa nhận được tin con thi đậu liền đốt pháo. Lúc đó đang một hai giờ sáng, rất nhiều em bé một hai tuổi không dễ gì mới ngủ được lại bị tiếng pháo làm tỉnh, sau khi đốt xong pháo thì tiếp theo sẽ là âm thanh gì? Tiếng khóc của trẻ em. Làm như vậy sẽ tổn hại âm đức.

Con người hiện nay thường có tâm thái rằng “anh đối xử với tôi như vậy, tôi cũng đối xử lại với anh như thế”, có tâm lý báo thù. Thực ra khi chúng ta mang tâm lý báo thù, chúng ta phải quay lại suy nghĩ xem, tại sao chúng ta lại tức giận? Bởi vì đối phương làm sai, chúng ta mới tức giận. Kết quả là chúng ta lại muốn học theo đối phương làm sai, vậy thì chúng ta nên tức giận ai? Tức giận chính mình! Lúc đầu tức giận là bởi vì họ làm không đúng, bạn còn làm theo họ, vậy thì bạn làm gì có tư cách tức giận họ, không phải bạn cũng giống như họ sao? Cho nên quan trọng nhất là phải bao dung, phải chuyển hóa, tuyệt đối không thể báo thù, bởi vì oan oan tương báo biết khi nào hết. Mà khi chúng ta gặp được ác duyên, nhất định phải có suy nghĩ trả nợ. Khi bạn nợ hai trăm ngàn, cầm một trăm ngàn đi trả, trong lòng bạn cũng thoải mái hơn nhiều, dần dần giảm bớt số nợ. **Tùy duyên tiêu trừ nghiệp cũ, càng không xung đột với người khác, càng bao dung người khác, càng sanh ra chánh niệm khi gặp nghịch cảnh thì nghiệp chướng sẽ tiêu trừ từng chút một.**

“Biết sửa lỗi - không còn lỗi - nếu che giấu - lỗi chồng thêm”. **Sửa lỗi khá quan trọng, “Con người nào phải Thánh Hiền, ai mà chẳng có lỗi lầm, có sai thì sửa, còn gì tốt hơn”.** Mà người dũng cảm sửa lỗi, họ rất dễ dàng có được sự tin tưởng và ủng hộ của người khác, tục ngữ có câu “lăng tử quay đầu, vàng chẳng đổi”. Thầy Không Tử cũng dạy chúng ta ba phương pháp tu học; thứ nhất *“Hiếu học gần với trí”*, thứ hai là *“gắng làm gần với nhân”*, thứ ba là *“biết liêm sỉ gần với dũng”*, dũng khí sửa lỗi rất quan trọng. **Một người muốn sửa lỗi phải có ba cái tâm: thứ nhất là tâm hổ thẹn, thứ hai là tâm kính sợ, thứ ba là tâm dũng mãnh.** Chúng ta phải thường

nhớ tới câu nói của đức Phật “hết thấy chúng sanh đều có đức tướng trí huệ của Như Lai”, không được chà đạp chính mình, không được tự mình đọa lạc.

Có một lần tôi đi nhiều Phật, đột nhiên cảm thấy bi thương. Mọi người đừng hiểu lầm rằng tôi là người hay khóc, những lần tôi khóc đều kể hết rồi. Lần đó khi đang nhiều Phật đột nhiên cảm thấy bi thương, khóc lóc rơi lệ, cảm thấy tôi vốn là Phật, tại sao lại thành ra bộ dạng này, luân hồi không ngừng ở cõi này không thoát ra được. Chúng ta thực sự phải trân trọng bản tánh chân như của chính mình, không được chà đạp nữa. Các vị Thánh nhân có thể lưu danh sử xanh, chúng ta tuyệt đối không thể vô dụng, một đời này trôi qua trở về với cát bụi, vậy thì thật lãng phí giá trị của cuộc đời này, lãng phí sự dịu dặt dạy bảo của cha mẹ, của tổ tiên dành cho chúng ta. Cho nên chúng ta phải có tâm hổ thẹn.

Tiếp đó phải có tâm kính sợ. Trong trời đất này không thể lừa gạt được quỷ thần, chúng ta đọc Thái Thượng Cảm Ứng Thiên thì sẽ hiểu được “họa và phúc không có cửa ngõ mà do con người tự chiêu cảm tới, báo ứng của thiện và ác như cái bóng đi theo thân hình”. **Hành thiện nhất định phải làm ngay lập tức, nếu không khi vận rủi xuất hiện, chúng ta muốn thay đổi cũng không được nữa.** Chúng ta phải tích lũy phúc báo cho chính mình, cũng tích lũy phúc báo cho con cháu đời sau, bởi vì “*nhà tích chứa điều thiện ắt có thừa niềm vui*”, phúc đức của bạn có thể che chở cho con cháu đời sau gặp nguy hóa lành. Sự kiện ngày 11 tháng 9, sếp của tôi có một người bạn làm việc ở tòa tháp đó. Mọi người nghĩ xem người có thể làm việc ở tòa tháp tài chính đó đều là người có địa vị cực cao trong xã hội, bởi vì trong tòa tháp đó đa phần đều là tổng công ty đặt trụ sở. Tôi nói với học sinh của mình: người làm trong tòa tháp đó, hôm qua có thể là còn ăn một bữa ăn trị giá hàng trăm đô la, họ chưa từng nghĩ rằng ngày mai sẽ mất mạng? Cho nên phải mau chóng làm việc thiện, nếu không có thể đến mạng cũng không còn.

Tối hôm trước bạn của sếp tôi đi ngủ, không hiểu sao mãi không ngủ được, lăn qua lăn lại không biết đến lúc nào mới chìm vào giấc ngủ. Hôm sau tỉnh dậy bị trễ giờ làm! Mấy chục năm nay anh đi làm chưa có ngày nào đi trễ, bởi vì anh tiếp nhận giáo dục của người Nhật, làm việc rất nguyên tắc, nhưng hôm đó anh lại đi làm trễ. Anh vội vàng mau chóng lên tàu điện ngầm, lúc bước ra khỏi tàu điện ngầm đi lên thì phát hiện tòa tháp đã đổ. Nếu theo như thường lệ thì anh đã mất mạng. Cho nên làm việc thiện tuyệt đối không được chờ đợi.

Đài Loan có một lần xảy ra vụ cháy khá nghiêm trọng, chỉ trong vài phút ngắn ngủi mà đã có khoảng mấy chục người thiệt mạng, xảy ra ở nhà hàng Vệ Nhĩ Khang Đài Trung. Mà những người thiệt mạng, có già có trẻ, độ tuổi nào cũng có, tất cả đều mất mạng. Có một người bạn gái của anh này cũng mất mạng trong đám cháy, nhưng mà hai người không phải ngày nào cũng liên lạc, cho nên anh cũng không biết bạn gái mình đã qua đời. Tới hôm đó anh nằm mơ thấy bạn gái đến báo mộng cho anh nói: em đã chết rồi, mấy chục người bọn em đời trước lập nhóm cùng nhau đi ăn cướp, đời này gặp nhau cùng một chỗ, bị một mối lửa thiêu chết. Trong đám cháy này, cũng có người vốn định tới đó, nhưng sau đó có chuyện không đi, thoát được một kiếp, cho nên một miếng ăn một ngụm nước đều đã được định sẵn. Hôm nay chúng ta nghe được chánh pháp, nhưng trong các kiếp trước đã từng tạo vô số tội nghiệp, phải mau chóng tinh tấn sửa đổi, như vậy mới có thể gặp nguy hóa lành. Mà trong cuộc đời của chúng ta, phải trải qua thời gian dài mới có thể thành tựu đạo nghiệp, bởi vì chúng ta biết được căn tánh của chúng ta phải trường kì huân tu mới được. Cho nên sửa lỗi phải càng sớm càng tốt, phải có tâm kính sợ, chỉ cần trước khi sanh mạng kết thúc, chúng ta có thể dừng mãnh tinh tấn, đạo nghiệp nhất định có sự tăng trưởng rất lớn.

Thứ ba là phải có tâm dũng cảm. Phải thật dũng cảm, vừa phát hiện lỗi lầm phải mau chóng sửa đổi. Trong Liễu Phàm Tứ Huấn có câu “*lỗi nhỏ như gai đâm vào người, lỗi lớn như rắn độc cắn ngón tay*”, đối mặt với lỗi lầm cũng giống như rắn độc cắn đầu ngón tay của bạn, lúc đó bạn sẽ nghĩ gì? Liệu bạn có nghĩ ba ngày sau rồi tính không? Sẽ nghĩ như thế nào? Phải mau lập tức cầm lấy thanh bảo kiếm chặt bỏ. Thanh bảo kiếm chính là trí huệ, phải chặt đứt phiền não, không thể để chúng làm ô nhiễm chúng ta. Bởi vì **giữa Thánh nhân và kẻ tầm thường chỉ khác nhau ở một niệm, “Thánh nhân bởi do vọng niệm mà trở nên tầm thường; Người tầm thường khắc chế vọng niệm thì trở thành thánh nhân”**, khi chúng ta không ngừng tu sửa từ suy nghĩ của chính mình, không để cho suy nghĩ phóng túng, không được để vọng tưởng quẩn quanh, như vậy thì tịnh niệm mới nối tiếp không ngừng. Cho nên hạ công phu ở trong một niệm, dừng khí cũng phải dừng trong một niệm này.

Tôi đã từng xem Tam Quốc Diễn Nghĩa, trong lúc xem bộ phim truyền hình này, tôi có hai ấn tượng rất sâu sắc. Thứ nhất là nhìn thấy Khổng Minh đã thổ huyết rồi nhưng vẫn cầm bút viết không ngừng, muốn truyền lại trí huệ mà ông tích lũy được. Binh lính đưa cơm tới cho ông, càng ngày ông ăn càng ít, gần như không ăn gì. Bên ngoài phòng làm việc của ông có treo hai hàng chữ, “*cúc cung tận tụy, đến chết*

mới thôi”, khi tôi xem được cảnh này cũng không kiềm chế được mà rơi nước mắt. Sau đó tôi nghĩ: tại sao tôi lại khóc lóc như vậy? Nhất định là đời trước tôi là người bung cơm tói cho Khổng Minh, nhìn thấy ông không ăn cơm tôi cảm thấy rất đau lòng.

Còn một cảnh khác đó là cảnh Triệu Tử Long cứu A Đẩu. Mấy trăm ngàn quân lính bao vây ông, lúc đó ông chỉ có một suy nghĩ, đó là suy nghĩ gì? Xông khỏi vòng vây, cứu thoát A Đẩu. Chúng ta hiện nay học đạo, phải có tinh thần giống như Triệu Tử Long, xông khỏi vòng vây. Mục tiêu của bạn không phải là giết hết mấy trăm ngàn quân lính, mà là cái gì? Mở ra một con đường, mở ra một con đường thoát khỏi tam giới. Chúng ta bây giờ muốn đoạn sạch kiến tư phiền não, có khả năng này không? Không có khả năng. Lúc này chỉ có thể dừng mãi tiến về phía trước, tịnh niệm nối tiếp không ngừng, cầu Phật lực gia trì, khiến cho chính mình đời này thành Phật. Cho nên mọi người có biết **ai là A Đẩu không? Phải ôm thật chặt!** Có bạn đồng tu nói rằng đó là con trai của Lưu Bị. **A Đẩu là tự tánh của chúng ta**, chúng ta phải xông khỏi vòng vây, đời này không thể bỏ lỡ. Bạn xem Triệu Tử Long giết địch, chúng ta đoạn phiền não, có thể ngừng nghỉ phút giây nào không? Có thể chần chừ chút nào không? Ông chỉ có một suy nghĩ là “tôi muốn nghỉ ngơi một lát”, ngay lập tức con đường vừa mở ra lại bị quân địch vây lại, bắt đầu lại từ đầu. Trong một video giảng sư trưởng từng nói rằng, **“cẩn chặt rằng quyết tâm đời này chứng vô lượng thọ”, câu này sư trưởng nhắc nhở chúng ta phải dũng cảm, tuyệt đối không được lùi bước.**

Cho nên **“Biết sửa lỗi - không còn lỗi”, phải sửa từ ý niệm của mình. Sửa lỗi không những tốt cho chính mình, mà còn có thể giúp cho gia đình, đất nước tránh khỏi bị hổ thẹn.** Thời Chiến Quốc có hai vị đại thần, một vị là Lận Tương Như, người còn lại là Liêm Pha. Nhờ Lận Tương Như đem viên ngọc họ Hòa trở về nước Triệu, có công hiển rất lớn với nước Triệu nên Vua nước Triệu phong ông làm chức Thượng Khanh. Mà Liêm Pha là đại tướng quân chỉ huy cả trăm ngàn quân lính, Liêm Pha cảm thấy rằng Lận Tương Như chỉ là một kẻ thư sinh, chưa từng đổ mồ hôi, vậy mà quan chức lại cao hơn ông, trong lòng ông bất bình, thường gây phiền toái cho Lận Tương Như. Lận Tương Như thấy Liêm Pha tìm mình, không muốn xảy ra xung đột với ông nên cáo bệnh không gặp. Có lúc đang đi trên đường, nhìn thấy xe ngựa của Liêm Pha đi tới, Lận Tương Như ngay lập tức dấn thuộc hạ của mình đi đường vòng. Trong lòng thuộc hạ rất bất bình nói: đại nhân, tại sao ngài lại nhu nhược

như vậy? Sao lại sợ ông ta? Lận Tương Như trả lời rằng, nỗi nhục của bản thân ta cũng chẳng có gì đáng nói, nếu như ta và tướng quân Liêm Pha xảy ra xung đột, đất nước sẽ gặp phải tai họa, nước Tần tại sao không dám tấn công chúng ta. Đó là bởi vì có ta và tướng quân Liêm Pha trấn thủ. Chúng ta không thể vì cái nhục của cá nhân mà khiến cho đất nước rơi vào nguy hiểm, thậm chí là khiến đất nước bị nhục nhã, vậy thì càng nghiêm trọng hơn, Lận Tương Như không hề nghĩ đến chính mình mà lấy đại cục làm trọng, nghĩ tới đất nước, nghĩ tới người dân.

Sau đó tướng quân Liêm Pha nghe được chuyện này, tướng quân cũng là người từng đọc qua sách Thánh Hiền, ông liền sanh tâm sám hối. Cho nên ông đeo roi gai đi tạ tội. Ông đến trước nhà Lận Tương Như, Lận Tương Như biết được tướng quân Liêm Pha tới thì vô cùng hốt hoảng, mau chóng đi tới đỡ ông dậy. Tướng quân Liêm Pha “biết sửa lỗi” khiến cho hai người trở thành đôi bạn tri kỉ, giúp đất nước thoát khỏi tai họa. Cho nên nỗi nhục của bản thân, việc cá nhân bị hủy báng là thứ yếu, tuyệt đối không thể bởi vì lời nói và hành vi của chúng ta khiến cho danh dự hay công việc của đoàn thể bị tổn hại, như vậy thì sự hổ thẹn càng lớn. Chúng ta làm việc không mong cầu công lao, chỉ mong không gây ra lỗi lầm là được.

“Nếu che giấu - lỗi chồng thêm”, nếu như không dũng cảm nhận sai, có thể tội sẽ nặng thêm, càng chứng ngại cho tự tánh của chúng ta. Rất nhiều bạn đồng tu trong quá trình tiếp xúc văn hóa truyền thống, họ đều cảm thấy rất hối tiếc, con cái tôi đã mười mấy tuổi, đã hai mươi mấy tuổi rồi, còn kịp hay không? **Chứng ngại không ở bên ngoài mà ở đâu? Ở chính mình. Chỉ cần chúng ta bắt đầu từ tu thân thì đã đi đúng phương hướng rồi.** Chỉ cần làm tấm gương tốt, cơn gió đức hạnh vừa thổi xuống thì trên làm dưới noi theo. Đừng nên nghĩ ngợi quá nhiều, chúng không dạy được nữa rồi, toàn là tự tìm phiền não. Tôi nhớ lúc diễn giảng ở Thiên Mục Sơn, có một cụ già bảy mươi tuổi, cụ đi tới trước mặt tôi rồi nói: thầy Thái à, tôi bảy mươi tuổi mới học bù bài học đầu tiên. Cho nên mọi người xem thái độ học tập của cụ không hề thua kém người trẻ tuổi chúng ta, vô cùng hiếu học.

Có một học sinh cấp ba tới nghe giảng năm ngày. Ngày thứ năm đi của em chạy tới chỗ học tìm chúng tôi, bởi vì chúng tôi đã trở về, đi tìm cách liên hệ với chúng tôi qua điện thoại. Di nói với chúng tôi rằng, cháu gái của di đi học năm ngày, mỗi ngày trở về đều thay đổi rất nhiều, học xong năm ngày dường như trở thành người khác; trước đây nói chuyện với cha mẹ rất vô lễ, bây giờ lại biết rót trà, biết giúp cha mẹ xới cơm, di rất cảm động. Di nói: tôi có hai đứa con, một đứa hai tuổi, một đứa bốn

tuổi, có thể giao cho các thầy dạy không? Chúng tôi nói: chúng tôi đến từ Hải Khẩu, đến từ Thẩm Quyến, như vậy thì không thuận tiện lắm. Dì nói: không sao, tôi đưa con tới Thẩm Quyến. Nhưng mà phải quay đầu lại, giáo dục gia đình là căn bản, con người không thể thường xuyên yêu cầu mau chóng có hiệu quả được.

Trong quá trình chúng tôi phổ biến văn hóa truyền thống, nhìn thấy rất nhiều chuyện. Lần này nhân kì nghỉ đông, chúng tôi tổ chức hội trại cho thanh thiếu niên, vốn là định chiêu sinh khoảng hai ba mươi em, cũng không định quảng cáo, nhưng mà sau đó số người đăng ký vượt qua 80 người. Tại sao lại như vậy? Cha mẹ hiện nay quá phiền não, vừa nghe có nơi giúp họ dạy con cái, mọi người liền như thế nào? Đi kể cho người khác nghe, truyền đi khắp nơi. Sau khi học xong khóa học năm ngày, có một cô gái hơn 20 tuổi lên bục giảng chia sẻ. Em nói: vốn là em rất hận mẹ mình, nhưng mà sau khi học xong khóa học này, em hiểu được sự vất vả của cha mẹ, cho nên sau này em sẽ hiểu thuận cha mẹ, hơn nữa em cũng muốn hoằng dương văn hóa truyền thống, coi đó là chí hướng của mình. “Nhân chi sơ, tánh bản thiện”, chỉ cần chúng ta có thể nói rõ đạo lý cho họ biết, chúng ta có thể làm gương, tin tưởng rằng bất kỳ độ tuổi nào, tầng lớp xã hội nào cũng có thể xoay chuyển được. Đúng như câu “Thành tâm thành ý, vàng đá cũng tan”, lời của Thánh Hiền xưa tuyệt đối không hư dối, đều là lời dạy chân thực.

Chúng ta học chương thứ năm “Phiếm Ái Chúng” của Đệ Tử Quy. Chương Tín mà chúng ta vừa học xong, nội dung của nó ngoài giữ chữ tín trong lời nói ra, còn có sự tín nhiệm của người khác dành cho bạn. Khi bạn có thể làm được “Thấy chưa thật - chớ nói bừa - biết chưa đúng - chớ tuyên truyền; Việc không tốt - chớ dễ nhận”, với lời nói chừng mực như vậy thì bạn sẽ nhận được sự tin tưởng và tôn trọng của người khác. “Thấy người tốt - nên sửa mình; *“Chỉ đức học - chỉ tài nghệ - không bằng người - phải tự gắng”*”, khi bạn có thái độ cuộc đời như vậy, bạn bè của bạn sẽ rất tin tưởng và kính trọng bạn. Cho nên “tín” ở đây ngoài lời nói ra cũng phải làm ra hành vi khiến người khác tin tưởng, khiến người khác kính trọng. Khi bạn luôn khiến người khác tin tưởng thì cũng là đang bố thí vô úy; nếu bạn nói ra mà không giữ lời, người khác sẽ luôn thấp thỏm lo lắng khi ở cạnh bạn.

“*Phiếm ái chúng*”, ý nghĩa của phiếm là rộng khắp, yêu thương tất cả chúng sanh, chúng sanh là chỉ các duyên hòa hợp mà sanh, đều thuộc về phạm vi chúng sanh. Chúng ta dẫn dắt con trẻ có nên chỉ dạy chúng phải yêu thương vạn vật ngay lập tức không? Nếu bạn chỉ dạy như thế chúng có dễ dàng tiếp nhận không? Không

để gì, cũng phải dẫn dắt dần dần, chỉ bảo dần dần. Mạnh phu tử từng nói rằng, “thân thiết với người thân mới nhân ái với nhân dân, nhân ái với nhân dân mới yêu thương mọi vật”, **muốn chỉ dạy con trẻ có tâm lượng rộng lớn, có tâm yêu thương tràn đầy phải bắt đầu từ chỗ hiếu thảo với cha mẹ**. Khi chúng biết hiếu thuận cha mẹ, tiếp đó mở rộng ra để chúng biết “dạy con hiếu đạo, nhờ đó mà tôn kính cha mẹ trong thiên hạ; dạy con ĐỄ, nhờ đó mà tôn kính anh chị em trong thiên hạ”, chúng sẽ tiếp tục mở rộng ra thành tôn kính tất cả cha mẹ, anh chị, người thân.

Đương nhiên hiếu thuận cha mẹ cũng phải cụ thể, hiếu thuận như thế nào? Phải bắt đầu làm từ Đệ Tử Quy, từ câu “*Cha mẹ gọi - trả lời ngay*”, “*Đông phải ẩm - hạ phải mát*”, cho nên chỉ dạy chúng tuyệt đối phải thực hành, nếu không thì thành rỗng tuếch. Chúng ta dạy con lập chí, phải lập chí như thế nào? Người bình thường cảm thấy lập chí là sau này muốn làm tổng thống, thủ tướng, như vậy thì quá cao rồi, nếu như hôm nay con cái nói với bạn: mẹ ơi, sau này con sẽ mua nhà lớn cho mẹ ở, mua xe xịn cho mẹ lái, nhưng mà bây giờ mẹ cho con mười đồng trước đi. Ai dễ bị lừa nhất? Đứa trẻ này nói lời ngọt ngào, người mẹ liền tin. Sau này chúng có hiếu thuận không thì phải nhìn vào điểm nào? Hiện nay không hiếu thuận, không giúp đỡ cha mẹ, bạn còn mong đợi sau này chúng mua nhà mua xe cho bạn sao, vậy thì thật là khờ dại. Đứa trẻ thật sự có tâm hiếu thảo thì ngay lúc đó sẽ giúp bạn làm việc nhà, ngay lúc đó sẽ học hành thật tốt để bạn được yên tâm.

Cho nên chúng ta phải dẫn dắt con trẻ lập chí, phải thực hành ngay lập tức, chúng ta dạy chúng phải làm người con có hiếu, làm học trò ngoan, làm công dân tốt; nếu như đứa trẻ có học Phật thì dạy chúng làm đệ tử ngoan của đức Phật. Khi chúng có mục tiêu như vậy, chúng ta lại dạy Đệ Tử Quy, chúng liền biết phải thực hành hiếu đạo như thế nào. Học sinh ngoan phải tôn sư trọng đạo, chúng ở trường học thì “học vi nhân sự, hành vi thế phạm”. Muốn làm công dân tốt thì chúng ta phải dẫn dắt chúng, lúc ngồi xe bus nhìn thấy người già, phụ nữ và trẻ em thì nhất định phải mau chóng đứng dậy nhường chỗ. Hoặc là nhìn thấy giấy rác cũng phải biết nhặt lên, bởi vì trái đất này thuộc về mỗi một người trong chúng ta, chúng ta phải có trách nhiệm yêu thương bảo vệ đất mẹ.

Mà con trẻ khi học được điều gì thường hay biểu diễn cho mọi người xem. Có một lần cả gia đình dòng họ đang tổ chức ăn uống, vừa bắt đầu ăn thì ngay lập tức một đứa trẻ chấp tay lại đọc, người lớn vốn đang cầm đũa định gấp đồ ăn, nhìn thấy đứa trẻ chuyên tâm như vậy liền dừng lại. Một lúc sau, em mở mắt ra, người lớn hỏi

em: khi này con làm gì vậy? Em nói: trước khi ăn cơm con phải đọc bài cảm ân, cho nên khi này con đọc “cảm ơn cha mẹ đã sanh thành và nuôi dưỡng, cảm ơn thầy cô giáo đã ân cần dạy dỗ, cảm ơn bạn bè đã cùng con trưởng thành, cảm ơn các bác nông dân đã vất vả trồng trọt và cảm ơn tất cả những ai đã cống hiến để con được ăn bữa cơm này”. Bữa cơm này chưa ăn mà trong đầu mọi người đều no rồi, một hành động của em nhỏ này đã giáo dục cho tất cả người lớn có mặt ở đó. Khi hành vi của con trẻ có thể ảnh hưởng đến mọi người, chúng sẽ cảm thấy chúng có liên quan mật thiết đến xã hội, chúng có năng lực giúp xã hội ngày một tốt hơn. Cho nên thông qua sự chỉ dạy dẫn dắt tuần tự của chúng ta, con trẻ sẽ có tâm trách nhiệm.

Tiếp đó, ngoài yêu thương cha mẹ của chính mình, tôn kính cha mẹ của người khác ra, chúng ta tiếp tục dẫn dắt con trẻ phải tôn kính người trong mỗi ngành nghề. Có một em nhỏ, mẹ em bảo em cúi chào chú bảo vệ, nói chào chú, nói thế nào em cũng không chịu chào. Mọi người cảm thấy tại sao một đứa trẻ mới bốn năm tuổi mà lại không chịu cúi chào người lớn, nguyên nhân là gì? Một đứa trẻ thì làm gì có tâm phân biệt lớn như vậy, nguyên nhân là gì? Là do trường bồi phân biệt, làm tấm gương không tốt cho trẻ nhỏ. Khi trong vô hình chúng ta thể hiện sự coi thường với những người có thu nhập thấp thì con trẻ sẽ học theo. Người mẹ này cũng cảnh giác được nên nói với con rằng: hôm nay nếu con không cúi chào chú ấy thì không được về nhà. Đứa trẻ này cũng rất bướng, mẹ em tiếp tục nói: tất cả mọi người, tất cả người lớn đều đang cống hiến cho xã hội này, từ tổng thống cho đến chú bảo vệ, con thấy chú ấy đang giúp chúng ta giữ gìn an ninh trật tự, như vậy thì cuộc sống của chúng ta mới an toàn. Mà người không cần được tôn trọng nhất là ai? Chính là con! Con còn chưa giúp đỡ được cho gia đình, cho đất nước, cho xã hội, vậy mà con còn kiêu ngạo, con phải nên cảm ơn chú ấy. Người mẹ cũng nắm lấy cơ hội này để điều phục tâm ngạo mạn của đứa trẻ. Cho nên phải đối xử bình đẳng với mọi người trong các ngành nghề, từ sự cống hiến của họ mà chỉ dạy con cái biết cảm ơn, cảm ân. Tiết học hôm nay tới đây thôi, cảm ơn mọi người.